

Kwaliteitswintertarwerassen

EH 0307

Door: ing.H.W.G.Floot

Inleiding

Wintertarwe is één van de belangrijkste gewassen voor de Noordelijke kleigrond. Vooral in het Oldambt is wintertarwe de belangrijkste peiler voor het bedrijf. De opbrengst van de rassen is, naast enkele andere factoren als wintervastheid, ziekteresistentie en stevigheid, erg belangrijk. Rassenonderzoek is dan ook van groot belang. Daarom is naast het onderzoek dat wordt uitgevoerd in opdracht van het PPO voor de samenstelling van de rassenlijst, door de SPNA samen met Robertus, Limagrain Nederland en Agrifirm op de proefboerderij Ebelsheerd een rassenvergelijking opgezet met naast Nederlandse rassen, enkele buitenlandse rassen. Dit om inzicht te krijgen in de mogelijkheden van deze rassen onder onze omstandigheden.

Algemene proefveldgegevens

zaaidatum	30 oktober 2002	
voorvrucht	wintertarwe	
grondanalyse	pH-KCl 7.5; CaCO ₃ 1.3; org. stof 4.5; lutum 43; afslib. 60-69%; Pw-getal 60; K-getal 21; K-HCl 25	
N-min 0-100 cm	28 jan	40 kg N
bemesting	11 febr	110 kg/ha N
	31 jan	108 kg/ha K ₂ O
	15 mei	60 kg/ha N en op 6 juni 27 kg/ha N
groeiregulatie	7 mei	1 l/ha CCC en op 21 mei 1 l/ha CCC
onkruidbestrijding	5 nov.	5 l/ha isoproturon
	7 mei	2 l/ha Verigal + 0,75 Starane
ziektenbestrijding	21 mei	1 l/ha Opus Team
	3 juni	0,75 l/ha Allegro
oogstdatum	8 augustus	

Aanleg en uitvoering

Door de late ontvangst van enkele rassen en de natte tweede helft van oktober konden de rassen pas op 30 oktober onder redelijke omstandigheden gezaaid worden. Hierbij is uitgegaan van 400 zaden/m². Na het zaaien is ingewerkt met de rotorkoepel. De opkomst rond 4 december was aan de dunne kant. Door de droge februari met strenge vorst en de daarop volgende droge periode van 10 maart tot 26 april gingen nog veel planten verloren door opvriezen en uitdrogen. Ondanks de holle stand ontwikkelde zich een redelijk gewas.

Resultaten

Voor de Ebelsheerd zijn in tabel 1 de waarnemingen en de zaadopbrengst in kg/ha en in relatieve cijfers vermeld. De opbrengst was ondanks de holle stand goed en varieerde tussen de rassen van 9,1 tot 10,5 ton/ha met een gemiddelde van 9,9 ton/ha. Er was geen legering.

In tabel 2 zijn over de laatste jaren de relatieve opbrengsten vermeld van de Ebelsheerd en de Kollumerwaard (in herfst 2002 geen proef uitgezaaid) en het meerjarig gemiddelde voor de Noordelijke klei (voor zover op de rassenlijst of in Nederland in onderzoek).

Om enig inzicht in de eigenschappen van de geteelde rassen te verkrijgen, zijn in tabel 3 gegevens aangaande stevigheid, vroegheid en ziektegevoeligheid vermeld.

Tabel 1: Stand na de winter, ontwikkeling, vroegheid, aren/m², zaadopbrengst in kg/ha en relatief, valgetal, hl gewicht en eiwit in 2003 op de Ebelsheerd

ras	stand	ontw	vroegh	aren/m ²	kg/ha	rel	valge	hl	eiwit
Apache	5.7	8	9	610	10163	102	333	72	14.1
Brigadier	5.3	6.7	5.7	415	9404	95	342	67	13.2
Bristol	4.7	7	8	480	9713	98	342	73	13.6
Claire	3	6.7	5.3	460	9881	99	338	68	13.5
Drifter	6	6	6.3	360	10071	101	370	70	14.1
Elvis	6	6.7	7	430	9777	98	320	70	14.3
Empire	7.3	7	8	430	9185	92	312	74	14.3
Except	3	5	5	340	9538	96	300	71	14.2
Florida	6	6.7	6.7	420	10450	105	321	73	13.1
Hattrick	6.3	6.3	6.3	415	10407	105	364	69	13.2
Ilias	6.7	7.3	6.3	475	9862	99	306	72	14.5
Kampa	5.3	7	5	410	9214	93	274	75	13.8
Lexus	5.7	7.7	7.3	480	10013	101	367	66	14.2
Limes	5	5.7	5.7	510	9919	100	350	72	14.2
Residence	6	7.3	9	525	10194	103	325	73	13.4
Robigus	3.3	6.3	5	510	10271	103	298	68	13.0
Skater	6	6.7	8	435	10393	105	336	74	13.0
Tataros	7	7.3	9	480	10503	106	340	73	12.9
Tommi	6	6.3	7	335	9579	96	364	69	14.3
Virtuose	7	7.7	9	505	10249	103	290	71	14.0
lsd	0.9	1.0	0.7	-	298	-	54	3	0.6
proefgemiddelde	100%= 9939 kg/ha								

Bespreking resultaten Ebelsheerd

Bij de uitzaai wordt rekening gehouden met het dkg van het zaaizaad, zodat voor ieder ras ongeveer het zelfde aantal korrels ca 400 per m² wordt uitgezaaid.

Ondanks de soms lage plantgetallen (stand 3 =<50 planten/m² en 7 = ca 160 pl/m²) kan een plant soms behoorlijk uitstoelen en zodoende een compenserend vermogen in aren te weeg brengen. Rassen met een dunne stand (<50 pl/m²) als Claire en Robigus geven toch nog een kleine 500 aren/m².

Bij de ontwikkeling van het gewas wordt vooral gelet op de bladmassa. Er zijn vlot en traag ontwikkelende rassen.

De opbrengst was, ondanks de late zaai onder minder gunstige omstandigheden en de daaruit voortvloeiende holle stand, goed. Tussen de rassen komen significante verschillen voor als het verschil in opbrengst groter is dan 298 kg.

Enkele, vooral buitenlandse rassen, kunnen gevoelig zijn voor bepaalde ziekten, zoals Brigadier voor gele roest en bladseptoria; Florida voor meeldauw. Indien men alert is op deze ziekten is het ras meestal goed te telen.

Zowel in de kwantitatieve gegevens als in de kwalitatieve gegevens komen significante verschillen voor.

De minimumnorm voor het eiwitgehalte voor baktarwe is >12%.

Tabel 2: Zaaioopbrengst in relatieve getallen over de jaren 2001 t/m 2003 op de Ebelsheerd en Kollumerwaard en meerjarig gemiddelde voor de Noordelijke klei met

ziektebestrijding van de rassenlijstrassen of hiervoor in beproeving.

ras	soort tarwe	Ebelsheerd			Kollumerwaard			Noord.klei 1998/03
		2001	2002	2003	2000	2001	2002	
Apache	-	-	-	102	-	-	-	-
Brigadier	voer	104	95	-	-	-	-	-
Bristol	voer	97	98	-	111	115	101	100
Claire	bisquit	109	104	99	-	98	102	-
Drifter	bak	103	99	101	112	111	101	103
Elvis	A7	-	-	98	-	-	-	-
Empire	E8	-	-	92	-	-	-	-
Except	vultarwe	-	-	96	-	-	-	-
Florida	vultarwe	100	97	105	-	-	-	-
Hattrick	-	-	-	105	-	-	-	-
Ilias	bak	-	99	99	-	-	111	98
Kampa	bak	-	102	93	104	96	106	96
Lexus	-	-	-	101	-	-	-	100
Limes	voer	-	98	100	-	-	98	101
Residence	bak	96	96	103	91	98	93	99
Robigus	bisquit	-	-	103	-	-	-	106
Skater	vultarwe	102	-	105	-	-	107	-
Tataros	bak	110	105	106	-	-	79	106
Tommi	bak	-	-	96	-	-	-	-
Virtuose	voer	107	104	103	-	82	91	102
100%=	-	10482	10626	9939	10468	11636	8792	10700

Tabel 3: Ziekteresistentie bij wintertarwe

	stro stevigh	vroeg heid	gele roest	bruine roest	meel- dauw	blad- sept.	fusarium -
Apache			8,5			5	6
Brigadier	7	7	3	8	6	5	6
Bristol	8,5	6,5	8,5	8,5	8,5	7	7
Claire		6	8	8		7	6
Drifter	7,5	7,5	7,5	5,5	6,5	5,5	6
Elvis		6	8			6	5
Empire	7,5	6	8			6,5	7,5
Except			8	6		7	6
Florida	7	7,5	8	5	2	6	6
Ilias	8	6,5	9	7	7	6,5	8
Kampa	8	5,5	8,5	6,5	8	7	8,5
Lexus	8	8	9,5	8,5	9	7	4,5
Limes	8	7	8,5	8	7	6	6,5
Residence	6	7,5	9	6,5	7,5	6,5	6,5
Robigus	8,5	5,5	6,5	9	9,5	6,5	5,5
Skater	8	7	8	6	7,5	6	6,5
Tataros	8	7,5	9	8	7,5	6	6
Tommi		5	8	8	8	5	6
Virtuose	8	8,5	8	8	7	6	6,5